Aalto-yliopisto

Miten Suomi saadaan uuteen nousuun ?

Matti Pohjola
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

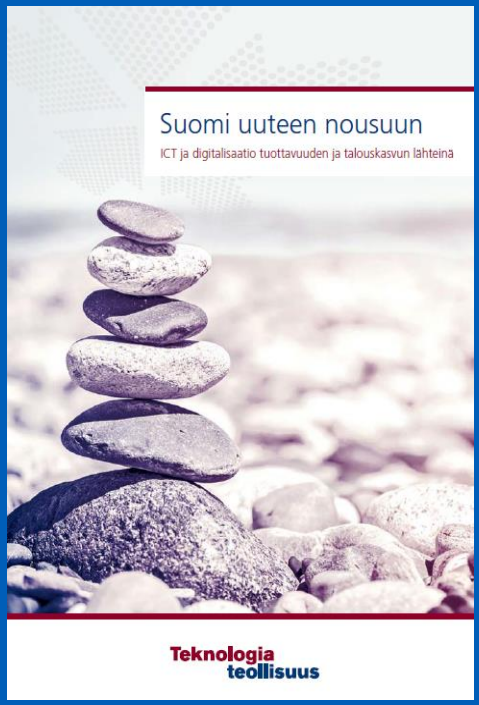

Suomen talouskasvun historia

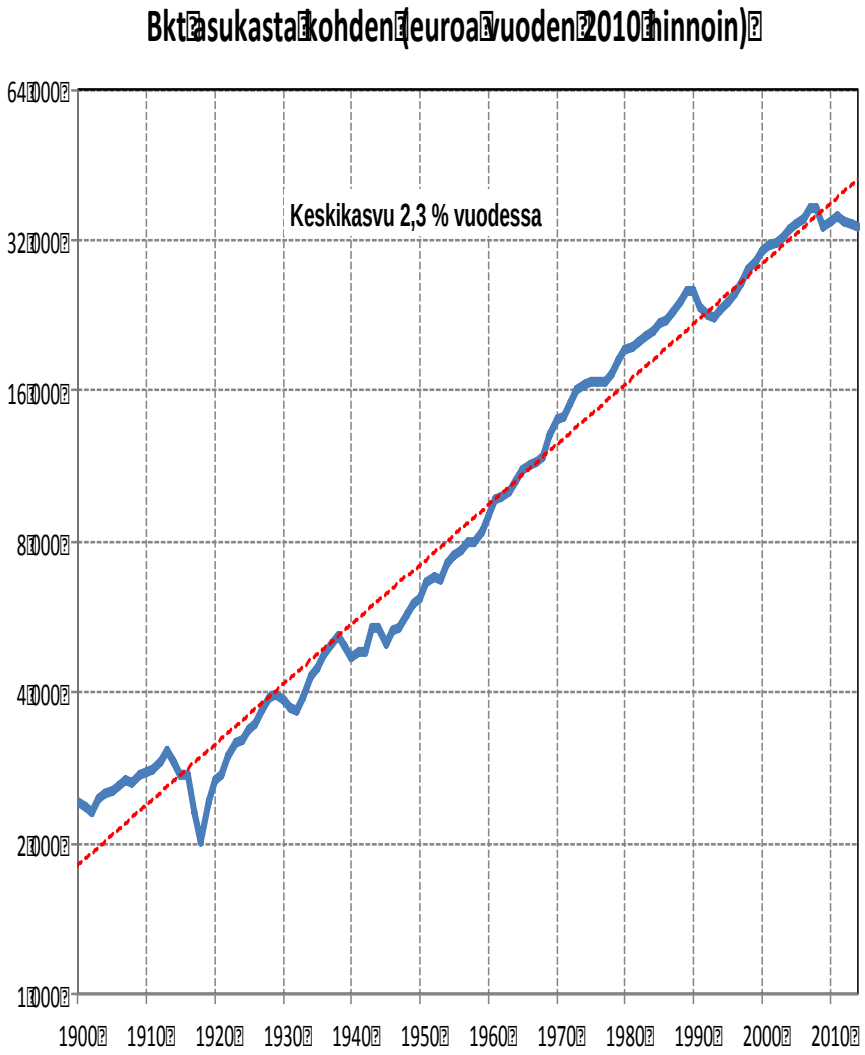

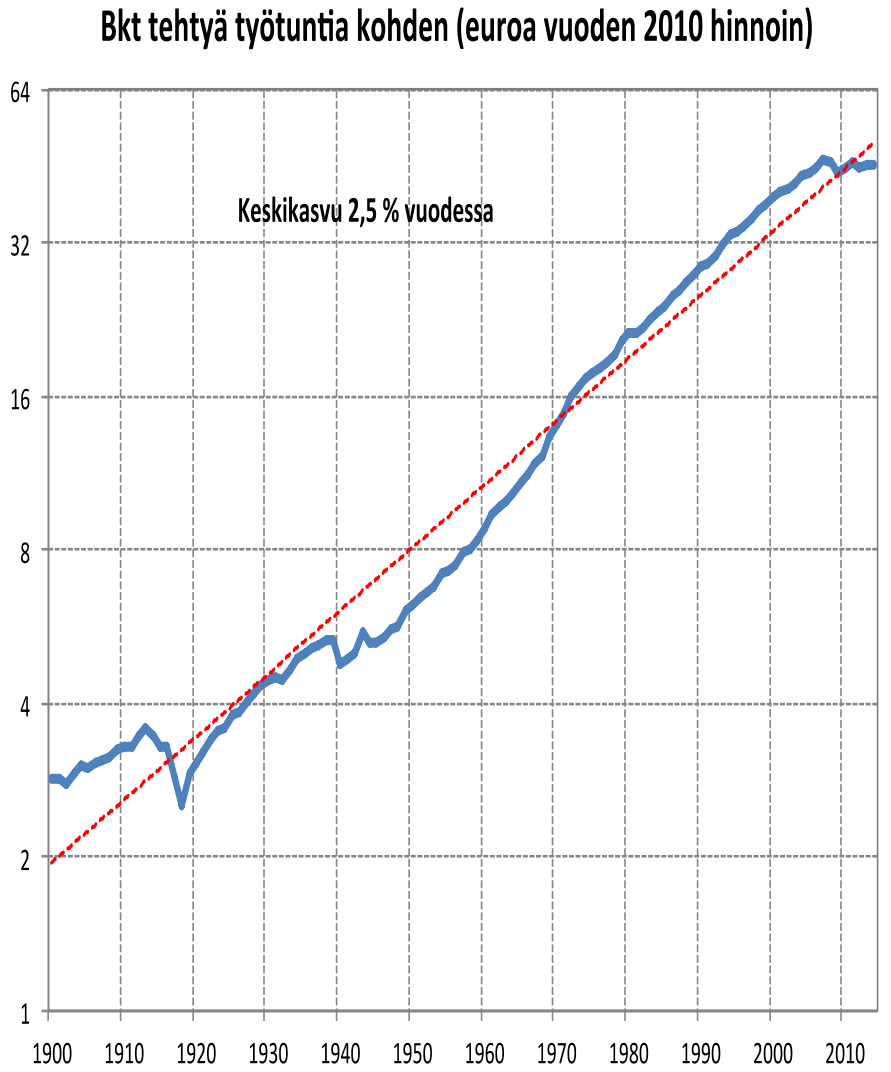

Työn tuottavuuden vuosikasvu 1951-2014 ja kasvuoletus selonteossa, %

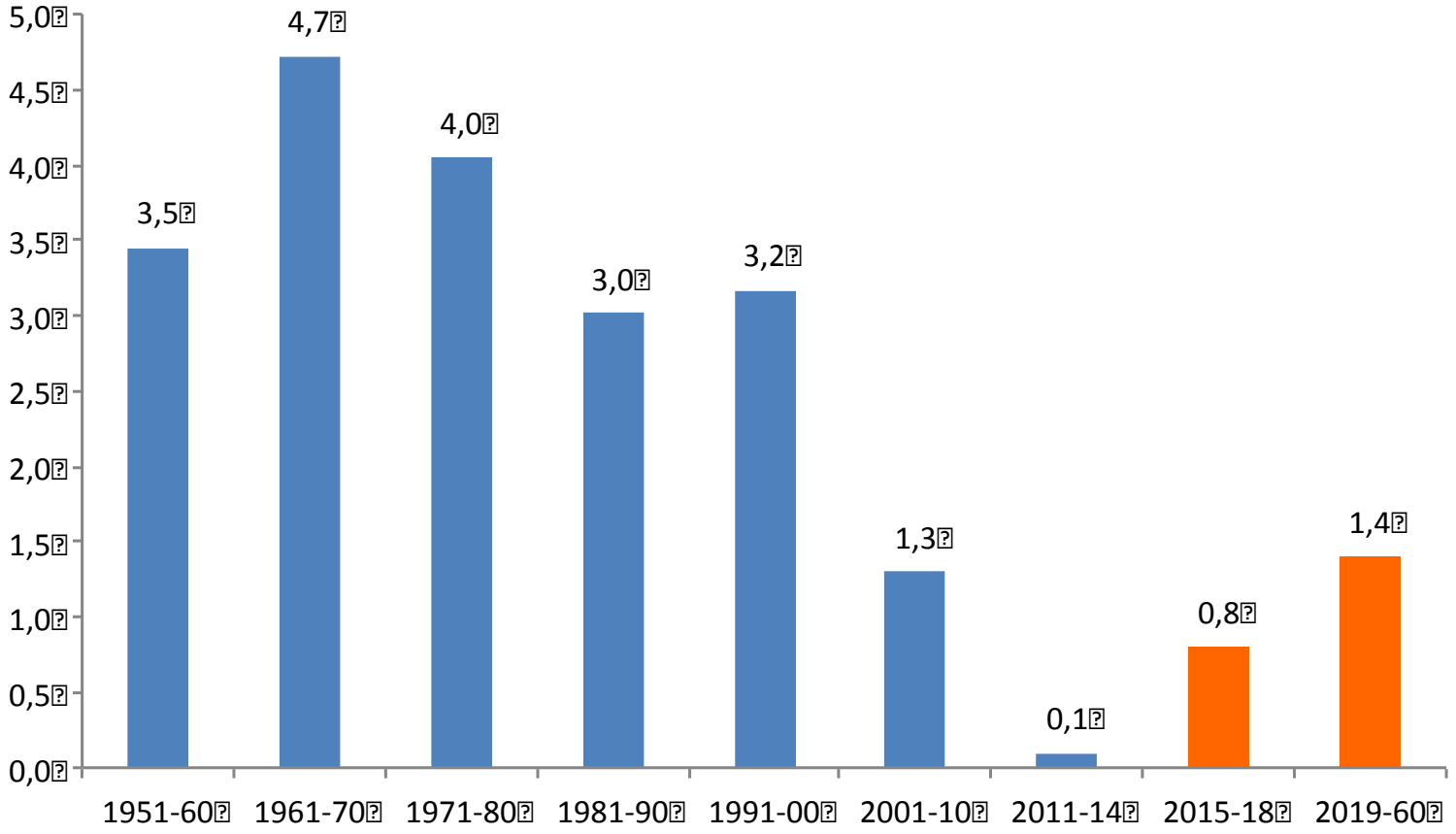

Maailmantalouden muutosvoimat

- Ennen: Industrialismi + nationalismi
  - Teolliset yritykset kulkivat teknologian kehityksen eturintamassa ja toimivat talouskasvun vetureina
  - Kansalliset ja toimialojen intressit olivat tärkeitä
    - mm. hintakilpailukyky
- Nyt: Digitalisaatio + globalisaatio
  - Digitaaliset palvelut vievät teknologian kehitystä eteenpäin ja kiihdyttävät kasvua
  - Toiminnot keskittyvät digitaalisille palvelualustoille
    - jotka ovat kansainvälisiä/globaaleja
- => Digitalisaatio on nostettava keskiöön talouden ja hyvinvointiyhteiskunnan uudistamisessa
  - Koulut ja yliopistot avainasemassa
  - Julkinen sektori muutoksen mahdollistajana, esim. suomi.fi
  - Teollinen internet yhdistää Suomen vahvuudet: teollisuus + ICT

Teollisuuden tuotanto (bruttoarvonlisäyksen volyymi) on romahtanut, yksityiset palvelut ovat pitäneet kasvua yllä

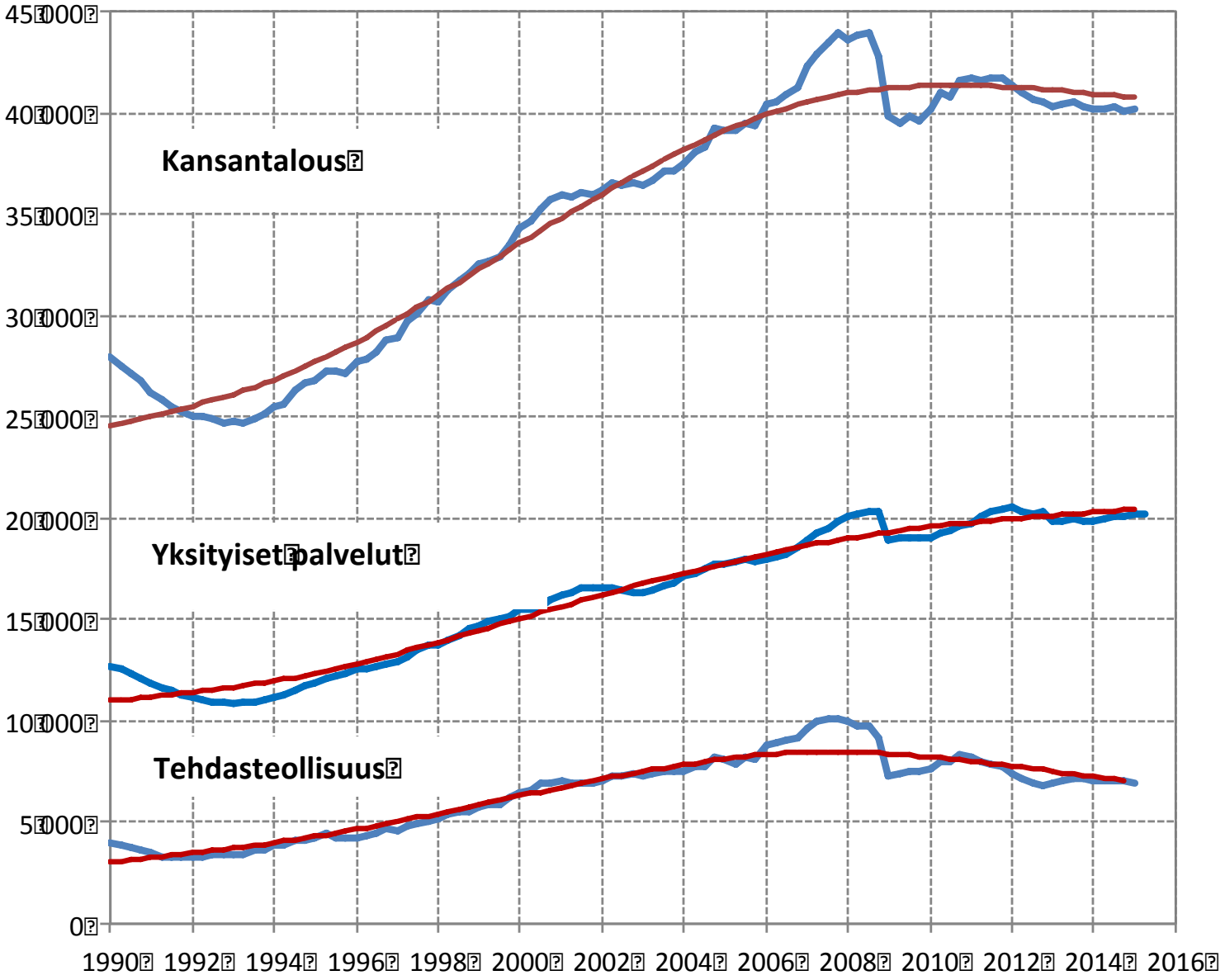

Rakennemuutos: Teollisuudesta tietointensiivisiin palveluihin

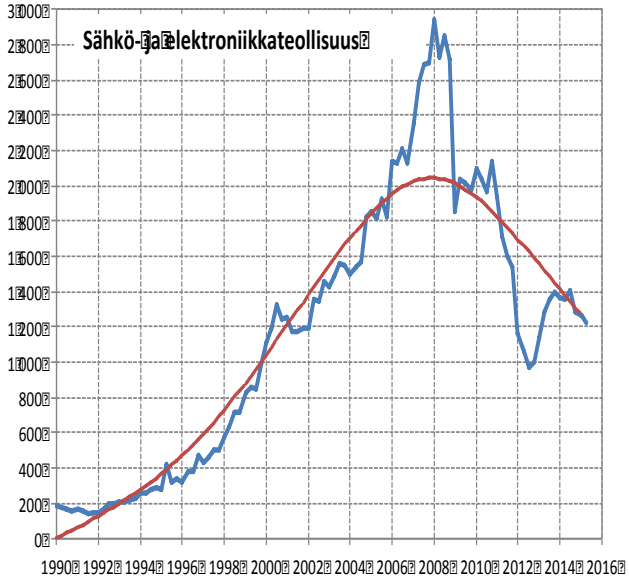

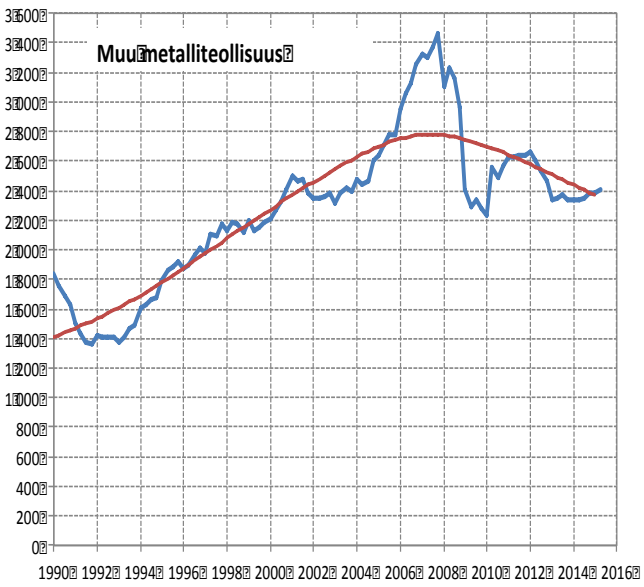

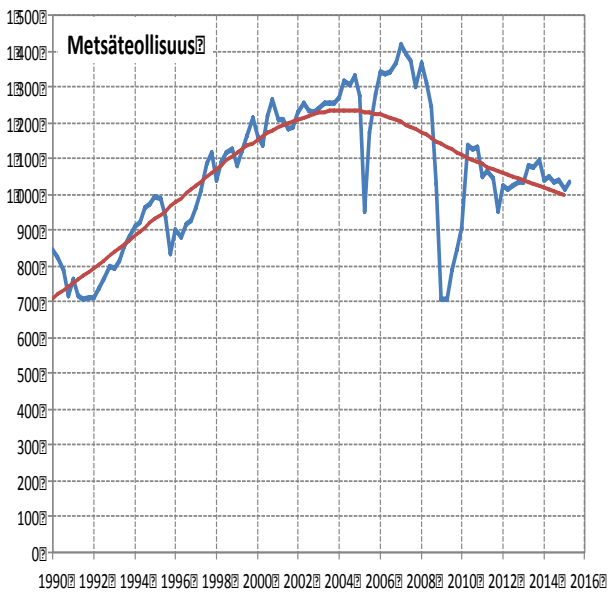

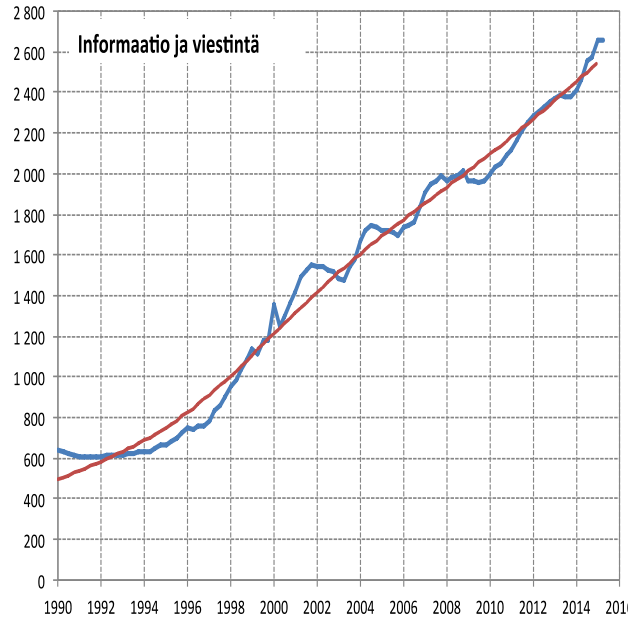

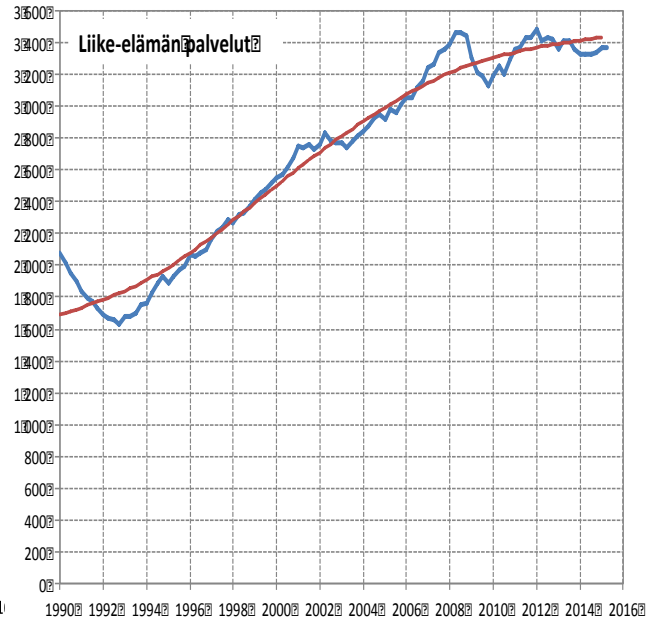

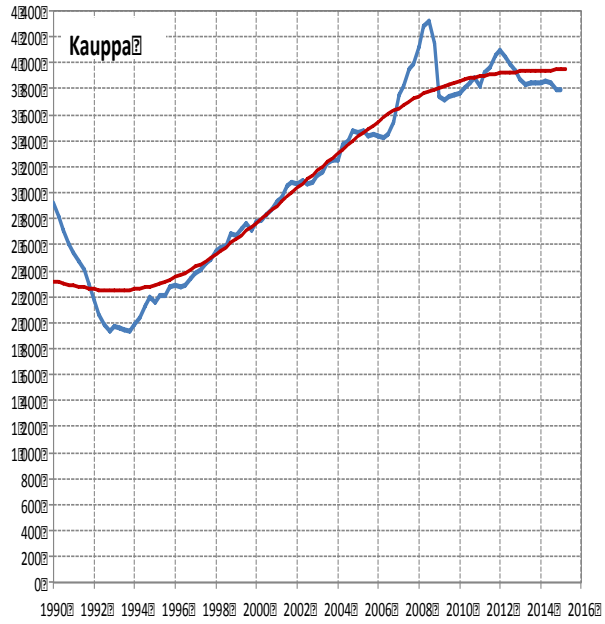

Talouskasvun osatekijät digitaalisessa taloudessa

1) Työn merkitys vähenee
   - Kustannus/palkkakilpailukyky ei ole enää tärkeää
   - … koska robotit vievät rutiinityön
2) Perinteisen pääoman merkitys vähenee
   - Pääomaa on lähes rajattomasti tarjolla
3) Ideoiden merkitys kasvaa – hyvistä ideoista pulaa
   - Uudet tuotteet ja toimintatavat
   - Globaalit markkinat
4) Ideoiden kombinoimiseksi ja skaalaamiseksi tarvittavien alustojen (platforms) merkitys kasvaa
   - Markkinat keskittyvät
   - Winner takes all –yhteiskunta
   - Eriarvoisuus kasvaa

Politiikkaa: Kasvukilpailukyvyn kohentamiseksi on investoitava koulutukseen, tutkimukseen, kehittämiseen ja digitalisaatioon

T&k-investoinnit/bkt, %

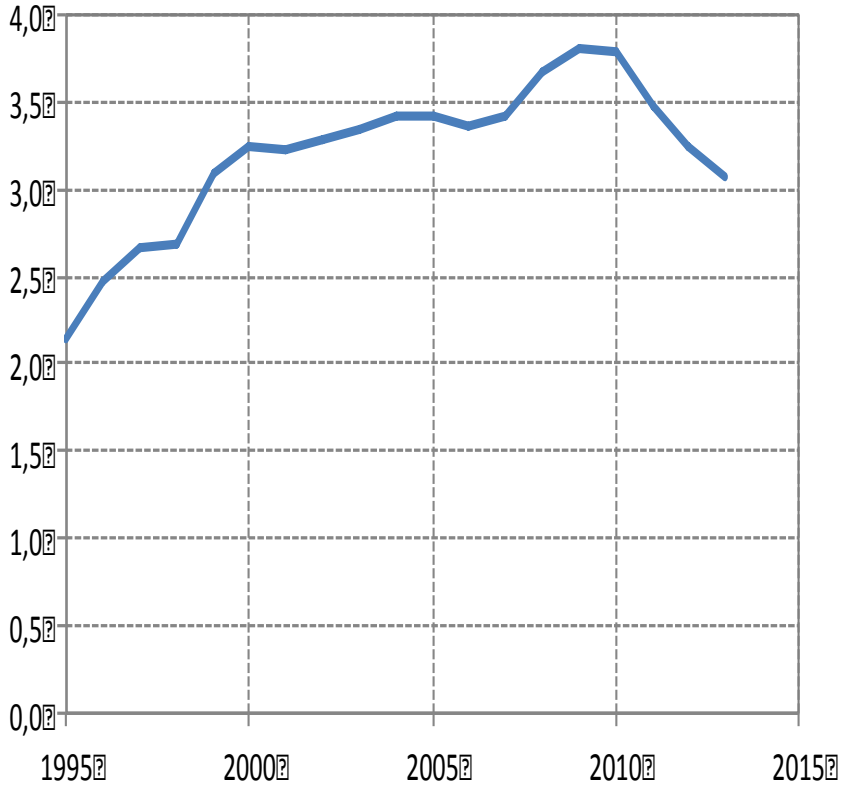

Korkean teknologian osuus tavaroiden ulkomaankaupasta, %

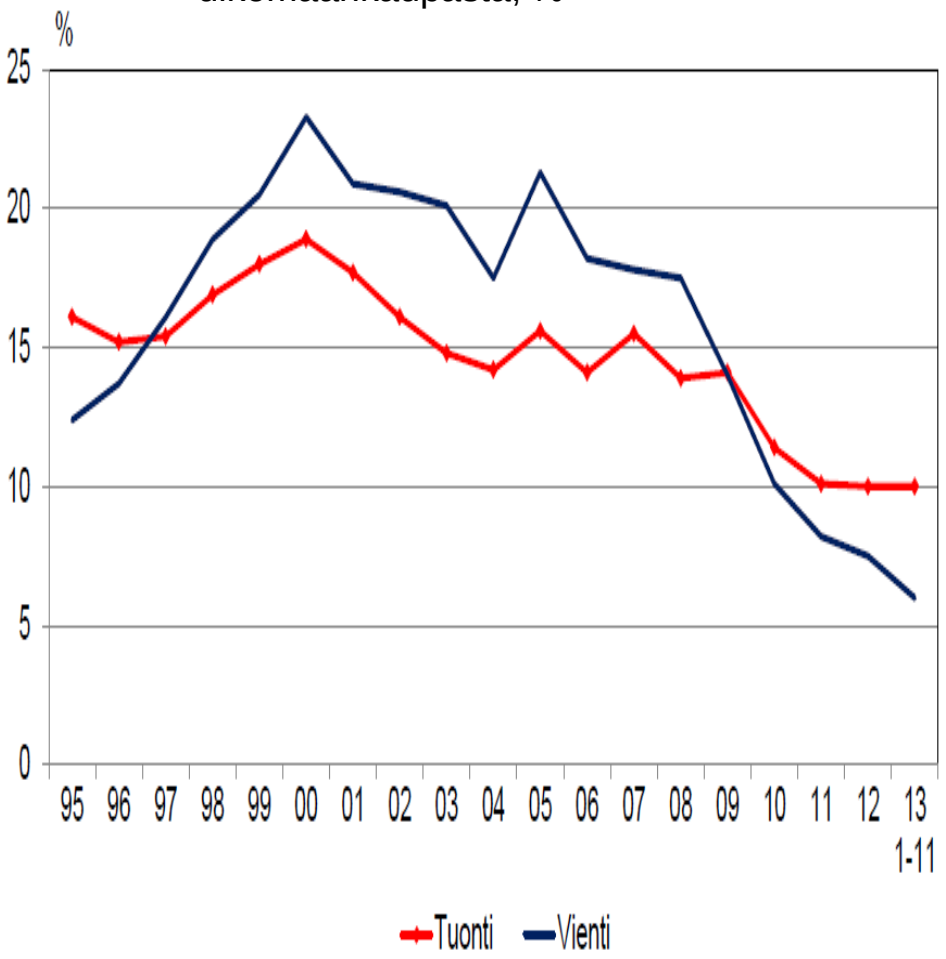

Lopuksi

- Heikko hintakilpailukyky ei ole Suomen ongelmista suurin
- Tuottavuuskasvun pysähtymisenä ilmenevä kasvukilpailukyvyn romahdus on vakavin ongelma
- Julkisen talouden suunnitelman taustaoletuksena on, että tämä ongelma ratkeaa itsestään, vaikka koulutus-, tutkimus- ja kehitysinvestoinneista leikataan
- Myönteistä on digitalisaation merkityksen korostaminen julkisen sektorin tuottavuuden kasvattamisessa
  - Digitalisaation olisi voinut nostaa tärkeimmäksi kärkihankkeeksi

Ylimääräistä: Kilpailukykyongelma = Tehdasteollisuuden arvonlisäys on romahtanut

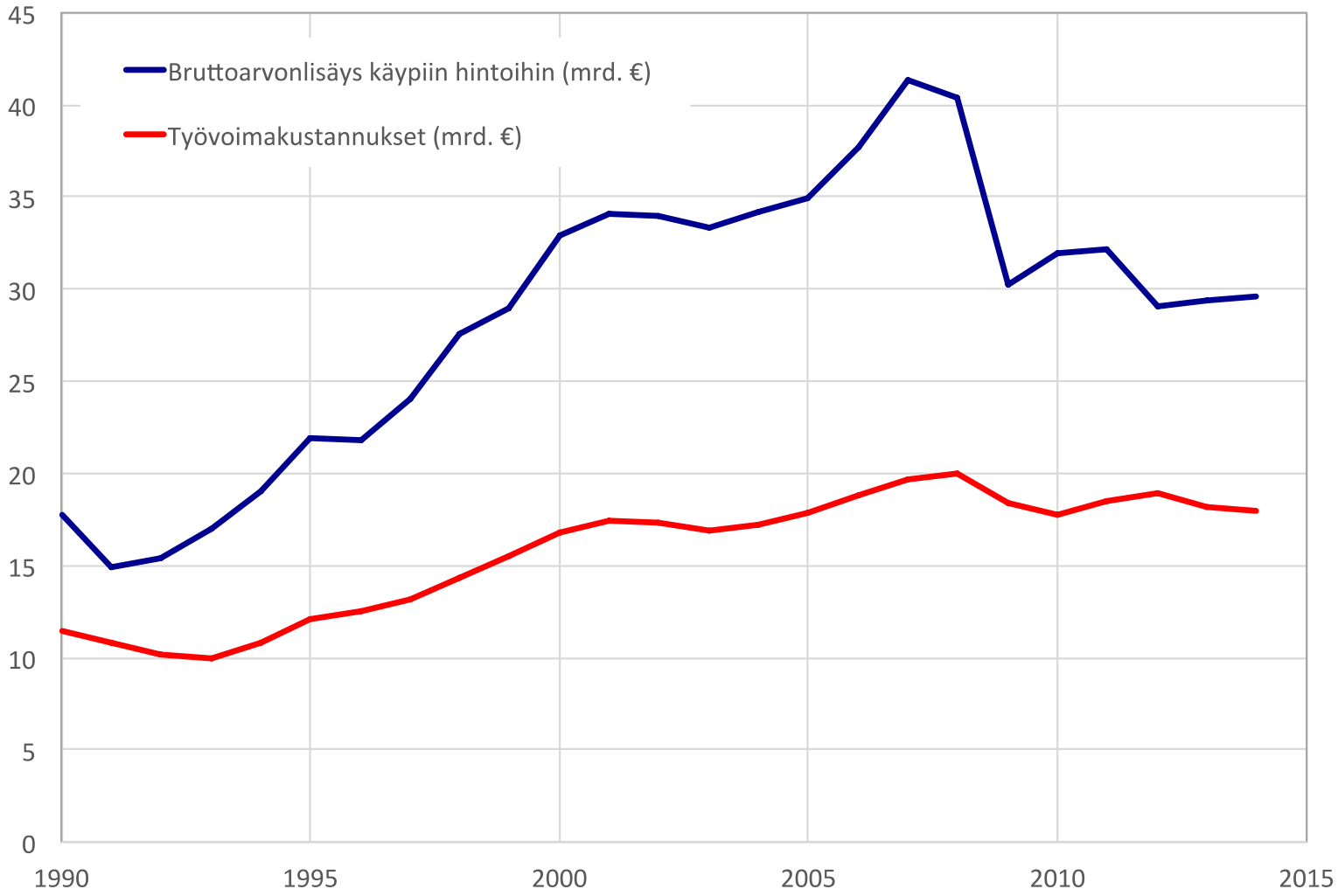

=> Tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset ovat nousseet

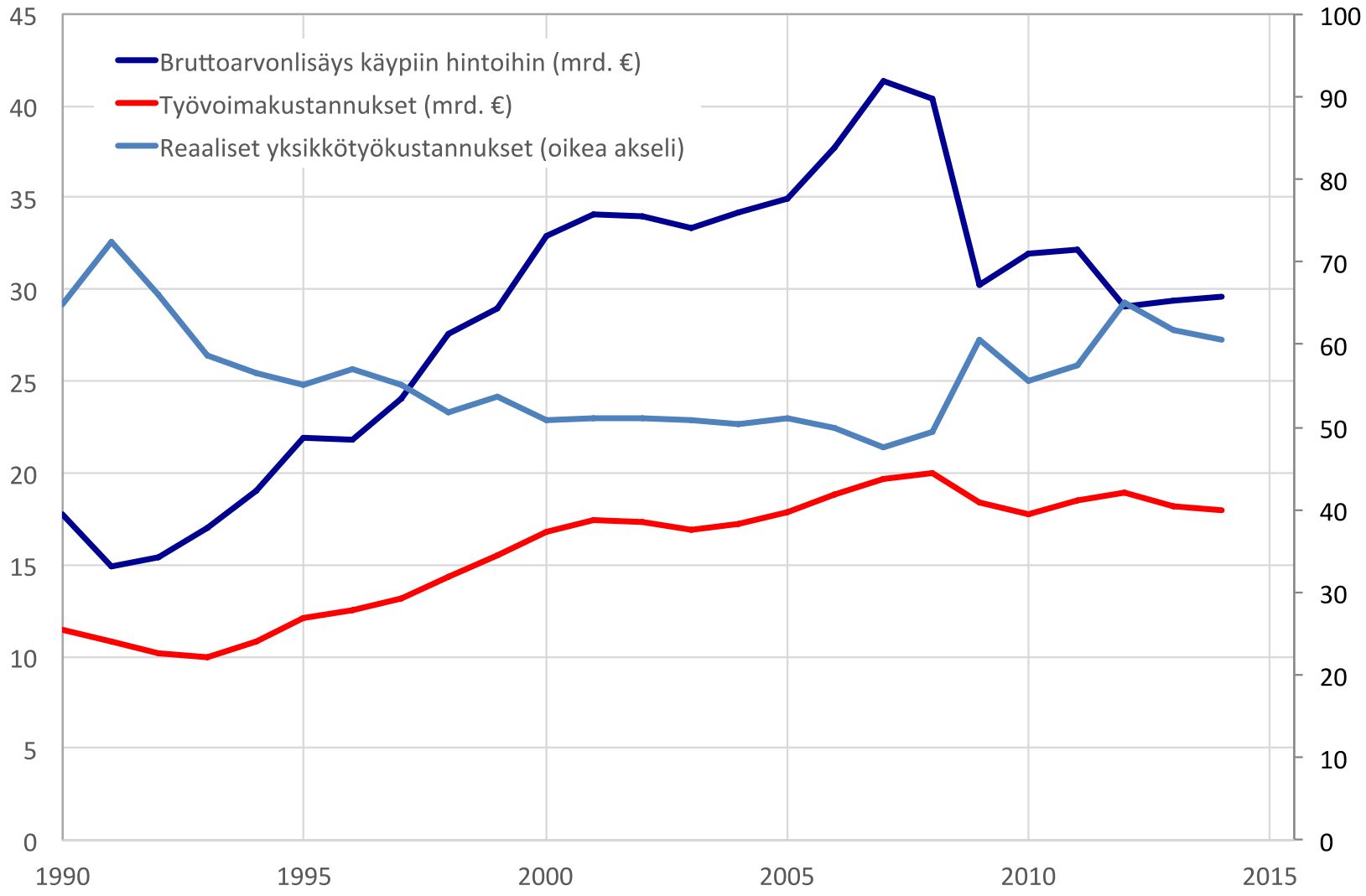

Tehdasteollisuuden reaaliset yksikkötyökustannukset Suomessa ja Saksassa

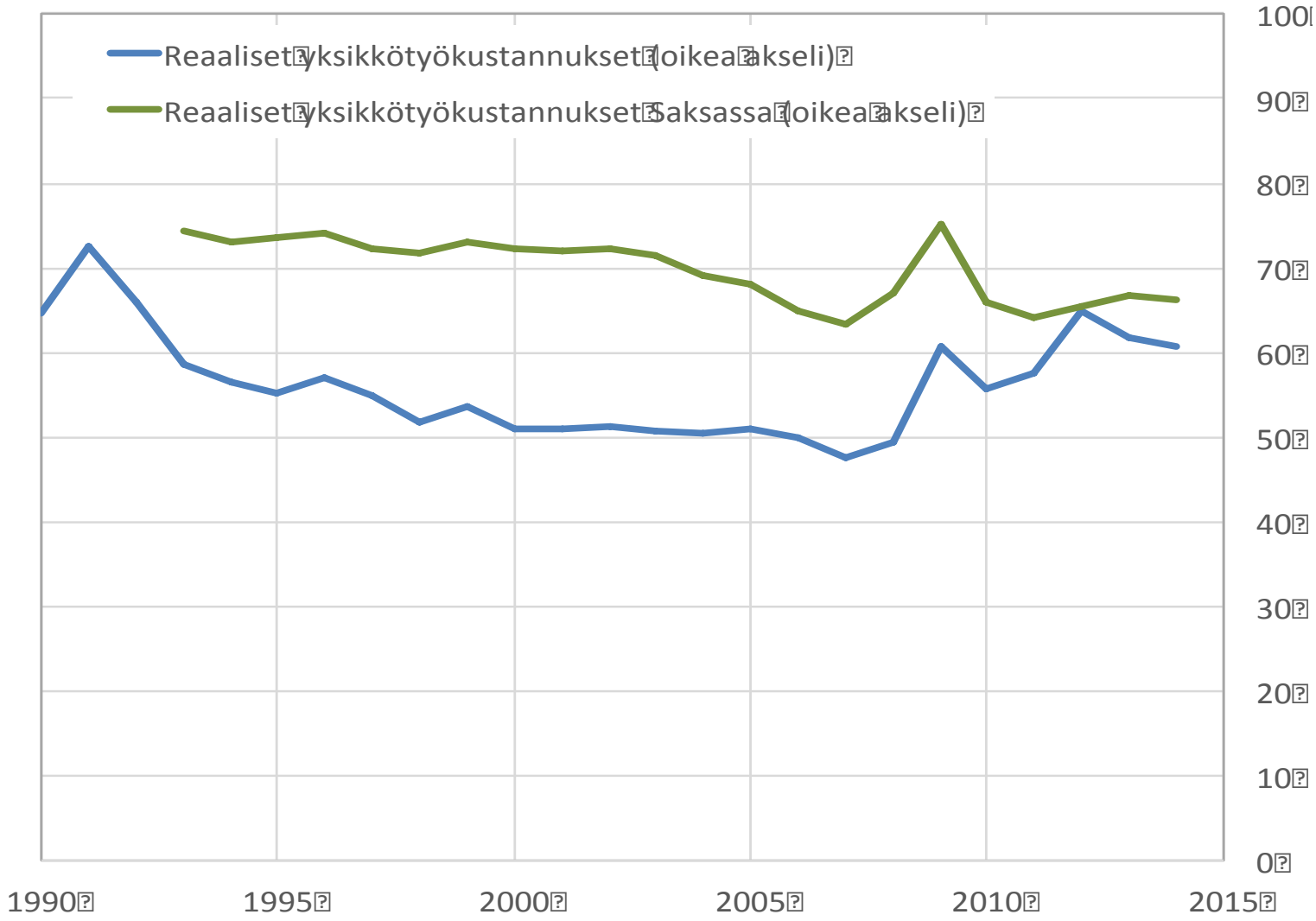

Tehdasteollisuuden suhteelliset reaaliset yksikkötyökustannukset: Suomi/Saksa, indeksi 1999 =100

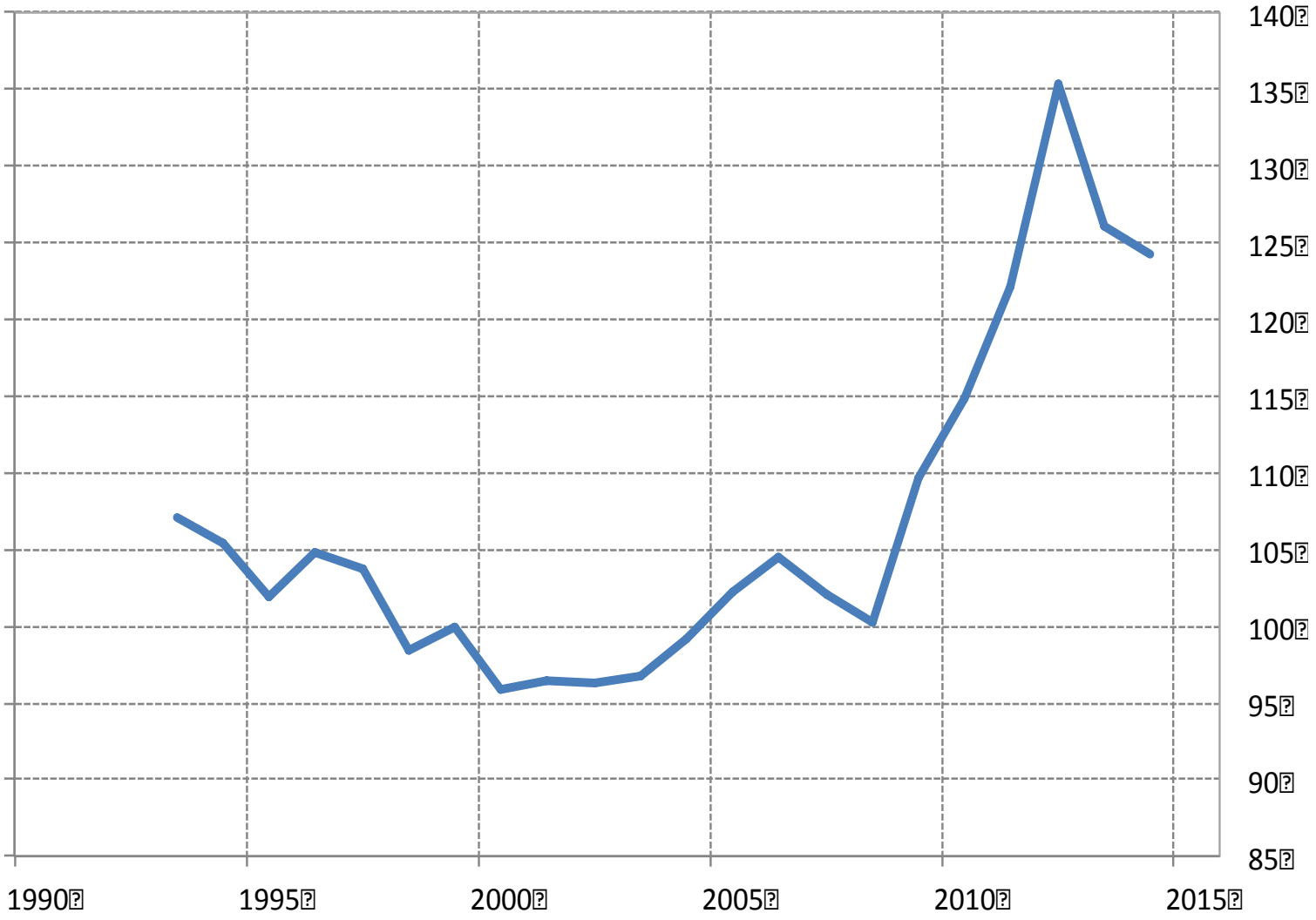

Tehdasteollisuuden suhteellinen kannattavuus (Suomi/Saksa) ja vaihtotase

